

NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Rok 2 (VI) № 5.

Warszawa.

Maj 1924 r.

T R E Ś Ć :

- ROZKAZ N. Z. H. P. I. 15.
56. Prezydent Wojciechowski — Harcerzem Rzeczypospolitej.
- LIST OKÓLNY N. Z. H. P. I. 3.
57. Uchwały XVIII Zjazdu N. R. H.
- LIST OKÓLNY N. Z. H. P. I. 4.
58. Uchwały IV Zjazdu Walnego.
- LIST OKÓLNY N. Z. H. P. I. 5.
59. Uchwały XIX Zjazdu N. R. H.
- ROZKAZ N. Z. H. P. I. 14.
60. Przepisy o sztandarach i proporcach.
- ROZKAZ N. Z. H. P. I. 13.
61. Rozstrzygnięcie konkursu na najstarszą drużynę Rzeczypospolitej.
- ROZKAZ N. Z. H. P. I. 11.
62. Komendy Chorągwi.
63. Obozy instruktorskie męskie 1923.
64. Mianowania.
65. Koła Przyjaciół.
- LIST OKÓLNY G. K. Ż. I. 2.
66. Sprawy Złotowe.

ROZKAZ N. Z. H. P. L. 15 z dnia 8 maja 1924 r.

*PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ, PROTEKTOR Z. H. P. DRUH STANISŁAW WOJCIECHOWSKI
HONOROWYM HARCERZEM RZECZYPOSPOLITEJ.*

56. *Pan Prezydent Rzeczypospolitej Stanisław Wojciechowski, Protektor Z.H.P. na prośbę Naczelnictwa Związku raczył przyjąć w dniu dzisiejszym stopień i odznakę Honorowego Harcerza Rzeczypospolitej.*

Sekretarz Generalny (—) *I. Wołkowicz.* Wice-Przewodniczący Z. H. P. (—) *Gen. Osiński.*

LIST OKÓLNY N. Z. H. P. L. 3 z dnia 30 kwietnia 1924 r.

57. XVIII Zjazd N. R. H. w Lublinie. W dniu 24 kwietnia odbył się w Lublinie XVIII Zjazd N. R. H. pod przewodnictwem dha d-ra Tadeusza Strumiły w obecności członków N. R. H. z wyboru dhen i dhów: Mieczysława Chmielewskiego, Stanisławy Czajkowskiej, Henryka Glassa, Władysławy Martynowiczówny, Tadeusza Maresza, porucznika Józefa Ratajczaka, Heleny Sakowiczówny, Stanisława Sedlaczka — Nacz. Insp. Harc., Ks. Fabjana Szczerbickiego, Ignacego Wołkowicza; członk. N.R.H. — przedstawicieli Z. O.: Brzeskiego — dha pułk. Wacława Bienkiewicza, Lubelskiego — dha prof. Władysława Łukaszewicza, Lwowskiego — dha Stanisława Hibla, Płockiego — dha Józefa Strojnowskiego, Poznańskiego — dha Romana Bnińskiego, Sosnowieckiego — dha ks. Józefa Sobczyńskiego, Włocławskiego — dha ks. Antoniego Bogdańskiego.

W obradach wzięli ponadto udział: Naczelną Inspektorka Harc. Min. W. R. i O. P. dhna Marja Wocalewska, Przewodniczący Nacz. Honor. Sądu Harc. dh Michał Czajkowski i dhna Wanda Prażmowska.

Nieobecność swą na Zjeździe usprawiedliwili: dh prof. d-r Stanisław Ciechanowski, dh Bohdan Domosławski, dh Sędzia Tadeusz Kamiński, dhna Zofja Wocalewska, oraz przedstawiciel Z. O. Warszawskiego.

1. Sprawy Osobowe N. R. H. Zgodnie z par. 21 p. I Statutu Z. H. P. i interpretacją tegoż, przyjętą przez N. R. H. ustąpili z N. R. H.:

a) według starszeństwa wyboru: dhna Władysława Martynowiczówna, dh ks. d-r Jan Mauersberger, dh Władysław Nekrasz, dh Piotr Olewiński, dh ks. Fabjan Szczerbicki;

b) drogą wylosowania dhowie: Tadeusz Maresz, Janusz Rudnicki, por. Wincenty Wierzejewski;

c) kooptowani do N. R. H. w roku 1923 dhowie: Bohdan Domosławski i Ignacy Wołkowicz.

2. Nadanie odznak honorowych.

N. R. H. nadała 5 osobom odznakę „wdzięczności” i 34 osobom odznakę „za zasługę”. Nazwiska odznaczonych podane będą w rozkazie Naczelnictwa.

3. Próby instruktorskie. a) N.R.H. upoważnia Naczelnictwo do ujęcia stylistycznego i ogłoszenia jako części Ogólnego Regulaminu Wewnętrznego, częściowo jako zmian w rozdziale A 1, członkowie czynni — ogólnych wymagań od instruktorów drużyn męskich przy prowadzeniu prób kandydata na instruktora (przodownika) i dwóch prób instruktorskich (podharcmistra i harcmistra).

Uwaga. Odpowiednie punkty Og. Reg. Wewn. dla drużyn żeńskich pozostają bez zmiany.

b) N. R. H. zmienia punkt 15 i następnę rozdziału A 1 Ogólnego Regulaminu Wewnętrznego jak następuje: „Szczegółowe przepisy wymagań i prób instruktorskich ustala i ogłasza Naczelnictwo”.

4. Nadawanie przez N. praw członków czynnych. Punkt 16, Uwaga otrzymuje brzmienie: „Naczelnictwo może przyznawać prawa członków czynnych osobom, przestrzegającym prawa harcerskiego na zasadzie oceny ich pracy bez mianowania ich instruktorami (instruktorkami)”.

5. Sprawy Starszego Harcerstwa. N. R. H. uznaje, że dotychczas istniejące formy organizacyjne Z. H. P. umożliwiają swobodny rozwój Starszego Harcerstwa i wypowiada się za pozostawieniem ich w chwili obecnej bez zmian.

Inne sprawy na XVIII Zj. N. R. H. N. R. H. załatwiła szereg spraw dotyczących organizacji IV Zjazdu Walnego, przyjęła protokół XVII Zjazdu N. R. H., wysłuchała referatu dhny Wandy Prażmowskiej i korref. dha St. Sedlaczka na temat „Członkowie czynni i starszyzna harcerska” oraz referatu dha Czajkowskiego na temat „Rola Harcerstwa w uzdrowieniu stosunków wewnętrznych w Polsce” i przeprowadziła nad nimi dyskusję.

Wice-Przewodniczący Z. H. P. (—) *St. Sedlaczek.*
Sekretarz Generalny. (—) *Ignacy Wołkowicz.*

LIST OKÓLNY N. Z. H. P. I. 4 z dn. 1.V.24.

58. Uchwały IV Walnego Zjazdu Związku Harcerstwa Polskiego w dn. 25 i 26 kwietnia 1924 r. w Lublinie. Naczelnictwo Z.H.P. podaje do wiadomości uchwały IV Zjazdu Walnego Z.H.P. z tem,

że co do punktów II 1, 2, 3, zostaną wydane przepisy szczegółowe po opracowaniu kodeksu postępowania honorowego pomiędzy harcerzami,

co do p. 6 rozdział niedoboru zostanie podany w czerwcowym numerze W. U.

co do p. 7, 8 zostaną wydane odezwy oraz wskazówki; Z. O. nie powinny jednak oczekiwać do tego czasu z rozpoczęciem odpowiedniej akcji,

co do p. 10: budżet zostanie wydrukowany w W. U.,

co do p. 13: przypomina się ankietę G.K.M. (Wiad. Urz. 1923 r., № 1—2 str. 13) oraz zwraca się uwagę na artykuły w „Harc mistrzu“.

Wice-Przewodniczący Z.H.P. (—) *St. Śedlaczek*.
Sekretarz Generalny (—) *I. Wołkowicz*.

I. DEPESE POWITALNE.

a) IV Zjazd Walny przesyła wyrazy najgłębszej czci i hołdu swemu Protektorowi-Prezydentowi Rzeczypospolitej.

b) IV Zjazd Walny Z.H.P. przesyła Ojcu Św. wyrazy najgłębszej czci i hołdu oraz wdzięczności za Błogosławieństwo Apostolskie.

c) IV Zjazd Walny przesyła wyrazy czci i hołdu Protektorowi swemu marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

d) IV Zjazd Walny przesyła wyrazy czci i serdeczne „Czuwaj” b. Przewodniczącemu Z.H.P. Dhowi gen. Józefowi Hallerowi.

e) IV Zjazd Walny przesyła wyrazy czci i serdeczne „Czuwaj” b. Przewodniczącemu Z.H.P. ks. Janowi Mauersbergerowi.

II. OGÓLNE UCHWAŁY.

1. Harcerzom nie wolno brać udziału w pojedynkach.

2. Zjazd Walny wzywa wszystkich harcerzy i członków współdziałających Z. H. P. do energicznego przeciwstawienia się załatwianiu spraw honorowych przez niezgodne z etyką chrześcijańską pojedynki.

3. Walny Zjazd w przekonaniu, że pojedynki są instytucją społecznie szkodliwą, sprzeciwiającą się etyce chrześcijańskiej, poleca Naczelnej Radzie Harcerskiej i Naczelnictwu przystąpić do organizowania Ligi Antypojedynkowej.

4. Poleca się Starszemu Harcerstwu opracowania honorowego postępowania pomiędzy harcerzami.

III. SPRAWY SKARBOWE.

IV. Walny Zjazd Z. H. P.

5. Przypomina jaknajmocniej Zarządom Oddziałów obowiązek spłacenia wszelkich należności zwaloryzowanych na rzecz Naczelnictwa za rok 1923.

6. Poleca Naczelnictwu niedobór budżetowy za rok 1924 w sumie 20080 złotych rozdzielić na

Zarządy Oddziałów proporcjonalnie do ilości młodzieży. Sposób pokrycia niedoboru przez poszczególne Z. O. pozostawia się ich uznaniu, przypominając o celowości wyzyskania w tym kierunku Tygodnia Harcerskiego.

7. Wzywa cały Związek Harcerstwa Polskiego do rozpoczęcia od jesieni energicznej akcji na rzecz budowy Związkowej Stancyi Harcerskiej w Warszawie.

8. Uchwała: Każda jednostka organizacyjna (drużyna K. P. H., K. St. H.) obowiązana jest poświęcić jeden dzień w roku na zdobycie funduszu na rzecz Z. H. P., do dyspozycji N. Z. H. P. dla rozszerzenia pracy.

9. Uchwała: W Zjazdach Walnych mają prawo uczestniczyć jednostki statutowo do tego upoważnione tylko wtenczas, gdy uiszczą się z winnych opłat zgodnie ze statutem za rok sprawozdawczy do dnia 15 marca. Członkowie czynni wpłacają do tego terminu także składkę za I kwartał roku bieżącego.

10. Przyjmuje budżet Z. H. P. za rok 1924.

IV. SPRAWY WYCHOWAWCZE.

11. Wychodząc z zasady, że sprawa wychowania moralnego w Z. H. P. jest kwestją pierwszorzędnej wagi, a dotąd formalnie nie załatwioną, że Z. H. P. jest organizacją o charakterze chrześcijańskim.

IV Walny Zjazd poleca Naczelnictwu Z. H. P. uregulować z Komitetem Biskupim sprawy opieki duchowej dla Harcerstwa i kwestji kapelanów harcerskich.

12. Zjazd stojąc na stanowisku, iż niema zasadniczych różnic ideologicznych między harcerstwem żeńskim i męskim, uznaje jednak wobec różnic psychologicznych i różnej linii rozwojowej dziewcząt i chłopców potrzebę stworzenia wynikającej stąd oddzielnej treści i form pracy w harcerstwie żeńskim.

13. IV Zjazd Walny wychodząc z założenia, że zagadnienia dotyczące starszej młodzieży w drużynach, stanowiących przejście młodszego do starszego harcerstwa, wymagają specjalnej uwagi:

a) wzywa ogół starszyny harcerskiej do zajęcia się tą sprawą, zbierania i komunikowania Naczelnictwu odnośnych materiałów i doświadczeń.

b) wzywa Główne Kwatery do wniesienia tych spraw na porządek obrad odpraw komendantów i ewentualnie konferencji instruktorskich.

c) wzywa Naczelną Radę do wydania ramowych instrukcyj dla drużyn starszej młodzieży.

V. SPRAWY STARSZEGO HARCERSTWA.

14. Zjazd stwierdza, że członkowie nadzwyczajni Kół Starszego Harcerstwa, jako nie przestrzegający całości prawa harcerskiego nie są i nie mogą nazywać się harcerzami, ani starszymi harcerzami.

15. Zjazd Walny uznając, że zagadnienie starszego harcerstwa jest integralną częścią zagadnienia roli harcerstwa w społeczeństwie, zaleca instruktorom Z. H. P. głębsze zainteresowanie się star-

szem harcerstwem i branie czynnego udziału w konferencjach ideowych i programowych starszego harcerstwa.

VI. ABSOLUTORJUM.

16. Udzielono absolutorjum Naczelnej Radzie Harcerskiej za rok 1923.

VII. WYBORY.

17. Naczelna Rada Harcerska. Na miejsce ustępujących i wylosowanych wybrano drużny i drułów: J. Ackermanównę, B. Domosławskiego, T. Maresza,

W. Martynowiczównę, W. Prażmowską, ks. F. Szczerbickiego, M. Wocalewską i I. Wołkowicza.

18. Sąd Harcerski. Wybrano Sąd w składzie drużny i druhowie: Mich. Czajkowski, Em. Czerniawski, Ign. Kozielowski, Hel. Słiwowska, i M. Uklejska.

19. Komisja Rewizyjna. Wybrano Komisję w jej składzie dotychczasowym t. j. drużny i drułów: A. Chmielewską, J. Hersową, K. Morawskiego, M. Sawickiego, W. Rudnickiego, K. Woyzbuna.

Sekretarz Zjazdu (—) *M. Dybczyński*.

LIST OKÓLNY N. Z. H. P. L. 5 z dnia 2 maja 1924 r.

59. XIX Zjazd N. R. H. w Lublinie. W dniu 27 kwietnia 1924 r. odbył się w Lublinie XIX Zjazd N. R. H. pod przewodnictwem dha D-ra Tadeusza Strumiły, w obecności członków N. R. H. z wyboru dhen i dhów: Mieczysława Chmielewskiego, Stanisławy Czajkowskiej, Henryka Glassa, Władysławy Martynowiczówny, Tadeusza Maresza, Wandy Prażmowskiej, Heleny Sakowiczówny, Stanisława Sedlaczka — Nacz. Insp. Harc., Ks. Fabjana Szczerbickiego, Marji Wocalewskiej — Nacz. Insp. Harc., Ignacego Wołkowicza; członków — przedstawicieli Z. O.: Lubelskiego — dha prof. Władysława Łukaszewicza, Lwowskiego — dha Stanisława Hibla, Płockiego — dha pułk. Leonarda Tuckera, Poznańskiego — dha Romana Bnińskiego, Radomskiego — dha Ks. Władysława Muszalskiego, Sosnowieckiego — dha Ks. Józefa Sobczyńskiego, śląskiego — dhny Wandy Jordanówny, Toruńskiego — dhny Wandy Boberskiej, Włocławskiego — dha Ks. Antoniego Bogdańskiego.

W obradach wzięli ponadto udział: Przewodniczący Nacz. Honorowego Sądu Harcerskiego — dh Michał Czajkowski, Sekretarz Głównego Komitetu Złotowego — dh Olgierd Grzymałowski, Kierownik Wydziału Osobowego G. K. M. i Sekretarz IV Zjazdu Walnego — dh Mieczysław Dybczyński.

Nieobecność swą na Zjeździe usprawiedliwili: dh d-r Stanisław Ciechanowski, dh Bohdan Domosławski, dh Sędzia Tadeusz Kamieński, dhna Zofja Wocalewska.

1. Sprawy osobowe N. R. H. N. R. H. powołała Naczelnictwo Z. H. P. w składzie następującym: Przewodniczący Z. H. P. — dh harcmistrz d-r Tadeusz Strumiły, Wice-Przewodniczący — dh gen. Aleksander Osiński, dh harcmistrz Stanisław Sedlaczek, dhna harcmistrzynie Marja Wocalewska, Sekretarz Generalny — dh ph Ignacy Wołkowicz, Skarbnik — dh Bohdan Domosławski, Naczelniczka Głównej Kwatery Żeńskiej — dhna Helena Sakowiczówna, Naczelniczka Głównej Kwatery Męskiej — dh ph Adolf Heidrich, Kierowniczką Działu K. H. P. — dhna Stanisława Czajkowska. Sprawy Starszego Harcerstwa powierzyła N. R. H. dhnie ph Wandzie Prażmowskiej.

2. Komisja Odznak Honorowych. Dla wykonywania czynności, związanych z nadawaniem odznak honorowych, przepisanych p. II par. 7, p. III par. 12 i p. IV par. 15 Regulaminu Odznak Honorowych, ogłoszonego w Rozkazie N. Z. H. P. L. 4 z dnia 12/I 1922 r. Zbiór Rozk. i Okólników Nacz. L. 12 z dnia 31/I 1922 r. oraz popr. do Reg. Odzn. Honor. podanej w liście ok. N. Z. H. P. L. 9 z dnia

10 XI 1913 r. N. R. H. na pierwszym swoim zebraniu po Zjeździe Walnym wybiera corocznie osobną stałą Komisję.—Do komisji tej wchodzi: 1) z urzędu — Przewodniczący Z. H. P., 2) $\frac{1}{2}$ z urzędu Przewodniczący Najw. Harc. Sądu Honorowego, 3) z wyboru 3-ch członków.

Uchwały Komisji prawomocne są przy obecności co najmniej 3-ch członków Komisji, w liczbie tej musi być Przewodniczący Z. H. P.

2) Jako 3-ch członków Komisji z wyboru N. R. H. powołuje: dha Generała Józefa Hallera, dha Ks. d-ra Jana Maursbergera i dha Romana Bnińskiego.

3. Odnaki Honorowe. 1) N. R. H. postanawia: Przewodniczący Z. H. P. na zasadzie samego faktu wyboru otrzymuje wszystkie harcerskie odznaczenia honorowe i stopień Honorowego Harcerza Rzeczypospolitej,

2) N. R. H. nadaje byłym przewodniczącym Z. H. P. Druhowi Gen Józefowi Hallerowi i dhowi Ks. d-rowi Janowi Mauersbergerowi wszystkie harcerskie odznaczenia honorowe i stopnie Honorowych Harcerzy Rzeczypospolitej.

4. Uzupełnienie Regulaminu Wewnętrznego N. R. H. N. R. H. postanowiła do par. 6. Regulaminu Wewnętrznego N. R. H. wstawić następujące zdanie: „Członek N. R. H., który opuści trzy z rzędu zebrania Rady nawet gdyby usprawiedliwił nieobecność, uchwałą Rady może być pozbawiony mandatu”.

5. Program pracy N. R. H. 1) N. R. H. poleciła Głównym Kwaterom opracować ramowe regulaminy i programy prac drużyn starszych dziewcząt (chłopców) oraz przedłożyć je na najbliższym Zjeździe N. R. H.

2) Opracowanie kodeksu harcerskiego postępowania honorowego i projektu organizacji Ligi Antypojedynkowej, N. R. H. powierzyła Komisji w składzie: M. Czajkowski, J. Grabowski, M. Chmielewski, M. Dybczyński i osoba z pośród Starsz. Harcer. (z prawem kooptacji). Odnosnie projekty mają być przedstawione na listopadowym Zjeździe N. R. H.

3) Zmiana w programie prac harcerskich N. R. H.: postanowiono skreślić z porządku obrad XX Zjazdu N. R. H. (w dniach 1 i 2 listopada 1924 r.) „Dyskusję ogólną nad sprawnościami”.

Pozatem N. R. H. wysłuchała sprawozdania z prac Głównego Komitetu Złotowego.

Wice-Przewodniczący Z.H.P. (—) *St. Sedlaczek*.

Sekretarz Generalny (—) *I. Wołkowicz*.

ROZKAZ N. Z. H. P. L. 14 z dnia 5.V 1924 r.

60. **I. Sztandary i proporce.** 1. Sztandar przysługuje tylko drużynie, która uzyskała ocenę „harcerska”, proporzec także drużynom przygotowawczym.

2. Drużyny przygotowawcze, posiadające już sztandary mogą ich używać tylko do 31/XII 1924 r. O ile do tego czasu nie uzyskają oceny na „harcerskie” — Komendanci Chorągwi przeprowadzą wycofanie sztandarów i przechowują do chwili kiedy drużyna poprawi swój stan.

3. Drużyna harcerska, która w danym roku otrzyma ocenę tylko „przygotowawcza” oddaje sztandar w depozyt Komendzie Chorągwi.

4. Sztandar ma mieć wymiary 100×80 cm. Barwa i godła dowolne, zatwierdzone przez Kom. Chor. Obowiązuje napis: Z. H. P., Chorągiew....., Drużyna..... (patron).

5. Drużyny posiadające już sztandary innych wymiarów, zachowują je. Napisy powinny być o ile możliwość dostosowane.

6. Proporzec ma mieć wymiary (patrz rysunek chor. zastępowej „w Książeczce Harcerza” str. 25) podstawa trójkąta 60 cm. wysokość 100 cm. (długość proporca). Inne szczegóły jak sztandar.

7. Drużyna stająca na zloty i do przeglądów powinna mieć sztandar lub proporzec, choćby tymczasowy, z taniego materiału; może mieć ich drugie egzemplarze do wywieszania na maszcie.

8. Służba przy sztandarze. Chorąży i dwaj asystenci winni być bezwarunkowo w mundurach; chorąży ma z prawego ramienia ku lewej stronie ciała szarfę o barwach drużyny lub narodowych. (Oznaki te obowiązują tylko drużyny męskie). Chorąży nakrycia głowy nie zdejmuje ani w kościele, ani na „Rotę”; wszyscy trzej stale przy sztandarze stoją w postawie „Bacność”.

W czasie Mszy Św. na Podniesienie i Komunię sztandar pochyla się.

9. Przy wnoszeniu i wynoszeniu (wciąganiu na maszt i opuszczaniu) sztandaru na rozkaz „Cześć sztandarowi” (jeżeli niema ogólnego rozkazu — rozkaz wydaje drużynowy) harcerze w oddziałach pozdrawiają sztandar zwrotem głowy, pojedynczy harcerze i starszyzna od przybocznych w górę, salutują (bez rozkazu). Proporzec harcercim, sztandarom wojskowym i sztandarom organizacji zaprzyjaźnionych przysługują te same honory.

10. Sztandarowi Związkowemu oddają cześć przez pochylanie — sztandary Chorągwi i drużyn; sztandarom Chorągwi — sztandary drużyn.

ROZKAZ N. Z. H. P. L. 13 z dnia 1/V 1924 r.

W sprawie Zlotu Rozkaz L. 9.

61. W myśl rozkazu Naczelnictwa L. 28 z dnia 15.XII 1923 r. dyplom „Najstarszej Drużyny Rzeczypospolitej” uzyskała 27 Warszawska Drużyna Harcerska im. Szymona Konarskiego, założona w dniu 10 października 1910 roku.

Kolejne starszeństwo zostało przyznane drużynom jak następuje (liczba w nawiasie oznacza ilość przyznanych punktów): 1) 27 Warszawska im. Szymona Konarskiego (p. 20), 2) 1 Lwowska im. Tad. Kościuszki (p. 18), 3) 25 Warszawska im. Stan. Żółkiewskiego (p. 15), 4) 3 Warszawska im. ks. J. Poniatowskiego (p. 15), 5) 16 Warszawska im. Zawiszy Czarnego (p. 15), 6) 2 Warszawska im. Tad. Reytana (p. 15), 7) 1 Lubelska im. Walerjana Łukasińskiego (p. 10), 8) 2 Ostrowia Mazowieckiego

11. **Chorągiewki drużynowych.** Zaleca się drużynowym używać chorągiewek na krótkich drzewcach (b. praktyczne przy wydawaniu rozkazów). Wielkość np. 50 cm. w kwadrat. Wzory: drużynowi warszawscy.

12. **Chorągiewki zastępowych** obowiązują bezwzględnie, anwet wtedy, gdy ze względu na koszt, drużyna nie zdołała zaopatrzyć się w laski. Tu także musi się przejawić pomysłowość: w wyrobie i ozdobieniu godeł zastępów. Dobrze jest mieć podwójne chorągiewki w dwóch egzemplarzach, aby móc w obozie na maszcie wywiesić także godeła zastępów.

13. **Sztandary Chorągwi.** Komendy Chorągwi powinny posiadać chorągwie do wywieszenia na maszcie, mogą posiadać także sztandary na drzewcach.

14. **Sygnaliści i trębacze.** Wkrótce zostanie wydany zbiór sygnałów akustycznych i optycznych dla porozumiewania się na większych zborach. Komendy Chor. powinny mieć specjalistów trębaczy i sygnalistów.

15. **Przeglądy i defilady** powinny być zorganizowane z unikaniem szablonu i naśladowania wyłącznie form wojskowych. Komendy Chor. przy sposobności zlotów i wizytacji powinny wprowadzać różne formy przeglądów, według planów z góry przygotowanych. Także forma ustawianie drużyn, szczególnie na większych zbiórkach ustawianie nie powinno być szablonowe (dwuszereg), mogą być drużyny ustawione w kolumnach zastępowych (zastęp za zastępem lub zastęp obok zastępu z zastępowym na przedzie).

W czasie defilady, szczególnie w chwili defilowania przed władzami, drużyny powinny śpiewać, grać, wydawać okrzyki „Czuwaj” lub inne, — w każdym razie nie maszerować w grobowym milczeniu i jakby po połknięciu patyka. Należy zatem zachęcić młodzież do nauczenia się gry na jakimś łatwo przenośnym instrumencie (skrzypce, flet, ocarina, rączna i ustna harmonika, warto pamiętać o ludowych kobza, drumla, trombita).

Defilada nie musi odbywać się w czwórkach, można iść np. zastępami, zastęp za zastępem lub zastęp obok zastępu.

Wice-Przewodniczący Z. H. P. (—) *St. Sedlaczek.*

Naczelniczka G. K. Ż. (—) *H. Sakowiczówna.*

Naczelnik G. K. M. (—) *A. Heidrich.*

im. Tad. Kościuszki (p. 5), 9) 1 Ciechanowska im. Hen. Dembińskiego (p. 5), 10) 20 Warszawska im. A. Małkowskiego (p. 10).

Pozatem za nieprzerwaną pracę i pomyślną służbę uzyskały drużyny 13 Warszawska im. J. Sułkowskiego punktów 10 i 1 Kowelska im. Zawiszy Czarnego p. 8.

Naczelnictwo wyraża żal, że tylko siedem środowisk w liczbie czterestu drużyn stanęło do konkursu, wskutek czego nie udało się uzyskać pełnego obrazu rozwoju drużyn harcercskich w Polsce.

Czuwaj!

Wice-Przewodniczący Z. H. P. (—) *Gen. Osiński.*

Naczelnik G. K. M. (—) *A. Heidrich.*